

RIJEČ UREDNIKA

Ova je godina na međunarodnoj razini posebno obilježena šezdesetom obljetnicom usvajanja Opće deklaracije o ljudskim pravima. Taj smo događaj prigodno obilježili i prvim prošlogodišnjim brojem ovoga časopisa. U povodu Međunarodne godine učenja o ljudskim pravima (International Year of Human Rights Learning, 10. prosinca 2008 – 10. prosinca 2009), Ured za pastoral mladih Salezijanske družbe i nevladina organizacija Međunarodni volontarijat za razvoj (VIS) organizirali su od 2. do 6. siječnja 2009. u centru za susrete »Salesianum« u Rimu međunarodni kongres »Preventivni sustav i ljudska prava«. Nadam se da će objavljivanje predavanja s toga kongresa u ovoj broju biti koristan poticaj za razmišljanje svim našim čitateljima.

Fabio Attard, predstojnik Ureda za pastoral mladih Salezijanske družbe, uvodi nas u rad kongresa, a time i u sadržaj ovoga broja. On tvrdi kako je u odgoju važna zdrava antropologija, ali i da nam je kao što je to naglasio papa Benedikt XVI, za uočavanje i provođenje promjena potrebno svjetlo koje dolazi od Boga.

Vito Orlando poziva nas da u odgojnoj globalizaciji pronalazimo nove poticaje kako bismo, kao odgajatelji mladih, mogli te iste mlade osnažiti i udahnuti im životnu nadu. Iako je riječ o istraživanju u specifičnom okruženju, ipak će pažljivi čitatelji u članku otkriti brojne poticaje za širenje vlastitih obzorja. Kad je riječ o svijetu u kojemu živimo i o ljudskim pravima, tada sve baš i nije odmah jasno, a svakako niti tako jednostavno izvedivo. Iako se u članku ne nude gotovi recepti, ipak će pojedina spomenuta ostvarenja, smjernice i upute biti korisna za daljnje pozitivno razmišljanje i djelovanje.

Carlo Nanni, kao pedagog i kao vjernik, ističe kako nas ljudska prava danas pozivaju na obraćenje mentaliteta i na preispitivanje viđenja prema kojemu je čovjek sve-mogući graditelj vlastite povijesti. To je ujedno i poziv na preišljavanje mjesta i uloge pojedinca i zajednice u svijetu obilježenom procesom globalizacije. Kako u tom svijetu odgajati za vrednote, kako živjeti životom dostojnim čovjeka? Upravo odgoj za ljudska prava i u skladu s ljudskim pravima jest jedan od puteva za ostvarivanje jednakosti i održivog razvoja za sve ljude.

Jean Marie Petitclerc u svom razmišljanju odmah na početku postavlja jedno od pitanja koja su u naše vrijeme vrlo česta i za koja se čini da im je odgovor već unaprijed određen. Uvjeren da prošlost i nije tako silno različita od sadašnjosti, autor to dokazuje konkretnim primjerom. Ujedno pokazuje da misli, prijedloge i iskustva pojedinih ljudi ne treba vrednovati prema njihovom zvanju i prema tome jesu li još živi, nego prema onome što govore ili su govorili i prema njihovom životnom primjeru. On tvrdi kako je don Boscov odgojni sustav vrlo aktualan i danas, štoviše, kako donosi i konkretne pozitivne plodove. Doista, problemi mladih danas i u nedavnoj ili daljoj prošlosti ne-

rijetko su vrlo slični. Autor, koji je salezijanac svećenik, govori kao priznati pedagoški teoretičar ali i praktičar, na temelju svog iskustva u radu s mladima u predgrađima velikih francuskih gradova. Njegova razmišljanja mogu stoga biti korisna i u odgojno-obrazovnim nastojanjima u našim prilikama.

Carola Carazzone kaže kako je odgoj za ljudska prava sastavni dio suvremenog pastoralara mladih. Tu nije riječ samo o pravima nego i o dužnostima, ne samo o slobodi nego i o odgovornosti, ne samo o govoru i opisivanju nego i o djelovanju. Uz kognitivnu i afektivnu, valja uključiti i voljnu dimenziju ponašanja. Stoga govor o ljudskim pravima nije uvijek ni jednoznačan niti istoznačan. Ljudska prava nisu samo nešto što se tiče drugih i u čemu drugi nešto mogu učiniti ili ne učiniti, misliti, pogriješiti itd., nego taj netko može biti i svatko od nas. Upravo stoga važno je zajedno s autoricom ponoviti: riječ je o odgovornosti sviju i svakoga. Pojedini konkretni primjeri i prijedlozi u tom članku, kao i poziv na senzibiliziranje te na širi pristup koji potiče praktično iskustvo daljnji su razlozi koji bi nas trebali potaknuti na pažljivo čitanje i cjeloživotno učenje!

Povjerenik Ujedinjenih naroda za ljudska prava Vernor Muñoz Villalobos otkriva nam nerijetko vrlo grubu sliku stvarnosti svijeta na početku 21. stoljeća. Ne trebamo biti katastrofičari niti ljubitelji crnih kronika, ali je ipak potrebno znati da još i danas postoji mnoštvo djece i mladih koji u svom životu nemaju mogućnost izbora. Mnoga djeca i mladi ni danas nemaju pravo na školovanje, mnoge su djevojčice diskriminirane i ne pohađaju ni osnovnu školu, mnoga djeca i mladi umjesto u školu svakodnevno odlaze na posao. Valja se angažirati na ukidanju razlika s obzirom na etnos, rod i dob te poticati proces demokratizacije koji će omogućiti iskorjenjivanje diskriminacije i siromaštva. Osobito važan čimbenik pritom je učenje. Učenje je okosnica života, ono ima životnu ulogu. Valja stoga etički i pravno štititi pravo na učenje kako bi sva djeca i mladi na svijetu mogli ostvariti svoje pravo na učenje i obrazovanje.

Pascual Chávez Villanueva, vrhovni poglavar Salezijanske družbe, podsjeća kako se u naše vrijeme ističe povjerenje u odgoj, ali je istovremeno položaj odgoja u našem društvu težak. Jedno su naime težnje, a drugo konkretne mogućnosti, jedno izjave, a drugo njihovo ispunjavanje, jedno nakane, a drugo njihova ostvarenja. Kao osoba koja je upoznata sa stanjem odgoja i primjenjivanja ljudskih prava u svjetskim okvirima, autor s pravom ističe kako je stanje na području odgoja često ne samo zabrinjavajuće nego i tragično. U svijetu u kojemu su ekonomski interesi nerijetko jedino važni, odgajatelji se s pravom pitaju: što činiti? Autor tvrdi: »Odgoj treba uvijek biti prozor koji je otvoren prema svjetskoj stvarnosti i motor koji potiče na senzibiliziranje i preoblikovanje čovječanstva.« U traženju odgovora i rješenja, svakako nam i danas može pomoći don Boscov preventivni odgojni sustav. To ujedno znači posvetiti posebnu pozornost mladima, postaviti ih u središte odgojnog i obrazovnog djelovanja. U tom ozračju iskazuje se i povjerenje u mladog čovjeka i u njegovu budućnost te ga se odgaja za sučeljavanje s problemima koja donosi život. I u vjeronauku u školi i u katehezi u župi i u pastoralu mladih važno je njegovanje iskustva zajedništva te odgoj i obrazovanje za cjelovit razvoj.

Tu je i članak Ane Thee Filipović koja nas upoznaje s razmišljanjima na skupu o razvoju škole i rodnim pitanjima. Na kraju je prigoda za upoznavanje s nekim novo-objavljenim knjigama. Ugodno vam čitanje!

Urednik